

VRTIĆI SE OSLANJAJU NA ENTUZIJAZAM ODGOJITELJA – ALI DOKLE?

Objavljeno: 23.08.2023

Uskoro kreće nova pedagoška godina u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja, s istim problemima koje radnike u tom sustavu more već godinama. U narednim mjesecima na Radničkim pravima čitajte seriju tekstova „Vrtići se oslanjaju na entuzijizam odgojitelja – ali dokle?“ naše Lidije Čulo.

[Ako ne upadnemo u vrtić, jedno od nas će morati dati otkaz, Stotine odgojitelja ostat će bez posla, Ugroženi su zdravlje i sigurnost djece – nedostaje 5000 odgojitelja, Iz Grada Zagreba potvrdili: U dječje vrtiće ostalo neupisano čak 3180 djece, Novi problem s vrtićima: Odlučili su svu djecu ispisati pa provesti nove upise, Skoro sve države EU bolje skrbe za vrtićku djecu nego Hrvatska...](#) Ovo su naslovi koji su obilježili situaciju u hrvatskim vrtićima na naslovnicama portala samo u posljednjih godinu dana – odražavajući probleme koji se gomilaju već godinama.

Posljednje dvije pedagoške godine u Republici Hrvatskoj je upisivano oko 5 tisuća djece više nego prethodne, a početak ove obilježila je panika oko nedostatka mjesta u vrtićima. Zaprimito je više od 12 tisuća zahtjeva za upis samo u Zagrebu, što ponovno predstavlja skok u odnosu na prošlu godinu, ali i ponovno isti problem: 3 tisuće djece s pravom na upis u vrtić ostalo je bez mjesta. Gradske vlasti ističu kako je problem nedostatak kapaciteta i najavljuju njihovo proširenje, no to je samo jedan od problema koji već godinama kuhaju i kipe u vrtićima Zagreba, ali i velikog dijela Hrvatske. Serijal tekstova *Vrtići se oslanjaju na entuzijizam odgojitelja – ali dokle?* bavit će se nekim od problema s kojima se suočavaju odgojitelji u svom radu.

U prvom tekstu bavit ćemo se nepoštivanjem Državnog pedagoškog standarda (DPS) i njegovim posljedicama: s obzirom na to da se broj djece više ne bi uređivao kroz DPS, već kroz poseban pravilnik (koji bi sastavljao ministar), odgojitelji apeliraju na to da bi moglo doći do legalizirana situacije u kojoj će jedan odgojitelj raditi s 30 djece, te će se uvjeti rada dodatno srozati. Situacija je već dovoljno teška, a nesretna statistika najbolje je slikovito prikazana usporedbom sa zatvorskim sustavom, prema kojoj je u vrtićima trenutno manje mjesta nego u

zatvorima – ili onom prema kojoj [koke u kokošinju po standardima Europske unije moraju imati više prostora](#) nego što to trenutno imaju djeca u vrtićima RH. Nedostatak i potplaćenost odgojitelja, financiranje prepušteno lokalnoj samoupravi, dug rad na određeno i prevelik broj djece po odgojitelju samo su neki od već postojećih problema, a o kojima smo [pisali na proljeće prošle godine](#) povodom prosvjeda kojeg su za Dan žena udruge odgojitelja i sindikati organizirali u više od 50 gradova diljem Hrvatske.

Tom su prilikom iz udruge SIDRO, koja okuplja odgojitelje i roditelje u zaštiti prava djeteta u dječjem vrtiću, podsjetili na samo neke od posljedica nepoštivanja DPS-a, kao što je recimo situacija u kojoj umjesto za 8 do 10 jasljučara odgojitelji brinu i za po 25 njih. **Božica Žilić**, predsjednica Sindikata obrazovanja, medija i kulture (SOMK), podsjetila je da je u nekim zemljama Europske unije standard da na jednog odgojitelja dolazi oko devetero djece, dok kod nas na jednog dolazi čak oko 24 djece – uz ekstremne primjere kao recimo vrtića u Krapinsko-zagorskoj županiji gdje se u jednoj grupi nalazi čak 36 djece, a odgojitelj je s njima sam.

Foto: [Hippopx](#)

Zbog svih navedenih problema nedostaje stručnog kadra jer potencijalni budući odgojitelji ne vide korist od toga da se fakultetski školuju, prolaze kroz pripravnički staž, rade na nekoliko lokacija pod kratkim ugovorima, u konstantnom prekarnom odnosu, a sve to za plaću zbog koje često traže dodatan posao i okreću se sezonskim poslovima u turizmu.

Drugi tekst bavit će se problemom nedostatka materijalnih sredstava za rad – u brojnim vrtićima nedostaju osnovne potrepštine poput sapuna za ruke i wc papira. Budući da sredstva koja dobiju od grada nisu dovoljna ili kasne, odgojitelji (a situacija nije bolja ni u školama) moraju „ušćariti“ ili „potiho moliti“ roditelje da sami donesu osnovni pribor u vrtić: bilo da je riječ o materijalu za rad, poput bojica, papira i igračaka, ili higijenskim potrepštinama poput wc papira, sapuna i ručnika za brisanje ruku. Problem je to koji traje već godinama, a tim je veći jer su se na njega mnogi navikli.

Poražavajuće je uopće pratiti diskusije na društvenim mrežama i forumima gdje roditelji ispituju jedni druge za savjet što bi bilo dobro donirati u vrtić, dok drugi odgovaraju u stilu: „Tete u vrtićima će vam same reći što im nedostaje.“ A nedostaje, ovisno o vrtiću dakako, raznih potrepština: plastičnih čaša, salveta, vlažnih maramica, krema za guzu, flomastera, drvenih bojica, pastela, bojanki, papira, papirnatih ručnika i maramica, teglica, kutija, bočica...

Kada je prije pet godina tadašnji zagrebački gradonačelnik **Milan Bandić** „poklonio“ gradskim vrtićima papuče za djecu, odgojitelji, roditelji i sindikati bili su uglavnom zgroženi: na papuče koje djeca ionako već posjeduju – a ove vjerojatno ni neće koristiti jer su ih od prijave do dobijanja preraslili (k tome, u grupama od 25 djece iste papuče će se izmiješati i neće se znati čije su koje) – potrošilo se tri milijuna kuna, dok istovremeno nedostaje osnovnih stvari. Uporno apeliraju da im [trebaju nove igračke i zdraviji obroci, a ne papuče](#).

Dotrajale zgrade, igrališta u lošem stanju, nedostatak potrošnog materijala i didaktičkih igračaka, smanjenje predviđenih kapitalnih ulaganja u vrtićke objekte – pravi su problemi koji muče struku. [Istaknula je tada jedna anonimna odgojiteljica](#), nadodavši kako se bavimo samo posljedicama.

Treći tekst tematizirat će svakodnevni odnos odgojitelja s djecom i roditeljima, tj. njihovo

posredništvo između njih. Odgojiteljima je teško balansirati između zahtjeva roditelja i gubitka autoriteta u vrtiću, a kada nastane problem, on se obično ne rješava regularnim putem (odgojitelj – stručni tim – ravnatelj), već roditeljskim zvanjem medija i prijateljstva. Ova tema dosad je bila slabije popraćena u medijima, ali joj se detaljnije posvetila **Jelena Županić** u svom radu [Očekivanja roditelja i odgojitelja od međusobne suradnje](#), na što ćemo se također osvrnuti.

Foto: [Hippopx](#)

Drugi dio problema proizlazi iz prethodno navedenih teških uvjeta rada u kojima je nemoguće raditi jednako kvalitetno kao što bi se moglo da vrtićke grupe nisu krcate. Roditelji se žale da su dječje sobe premalene i da vrtići nemaju dvorišta, a [u medije istupaju s insinuacijama](#) i optužbama da su odgojiteljice „otupile na dječji plač“ ili da „drže djecu popišanu i pokakanu dok nije vrijeme za ići doma i onda ih mijenjaju jer znaju da roditelji dolaze“. Također se pitaju „što one rade tamo s tom djecom“, „tko zna kada im uopće presvlače pelene“ i sl. Odgojitelji s druge strane ističu kako čine sve što mogu u datim uvjetima, ali i da roditelji znaju otežati situaciju svojim postupcima – npr. kada dovode djecu u vrtić dok su pod temperaturom ili antibioticima, ili kada od srama prešute da njihovo dijete ima uši.

U četvrtom tekstu bavit ćemo se problemom radnih uvjeta koji kod radnica uzrokuju fizičke i psihičke zdravstvene probleme. U samim ponudama za posao odgojitelja u vrtićima kao preduvjet se često ističu dobra fizička kondicija, motorička spretnost i psihološka stabilnost. No, počevši od toga da posao odgojitelja iziskuje stalnu pognutost, sjedenje na niskim stolicama, dizanje djece i tereta, dekoriranje i uređivanje prostorija, često naporan fizički rad, do toga da je posao zbog opsega i svih navedenih problema postao vrlo stresan – postavlja se pitanje koliko je to fizički i psihički izdrživo na dulje staze.

Sindikata obrazovanja, medija i kulture (SMOK) na ovaj je problem [upozoravao naročito u doba provedena epidemioloških mjera](#) kada su djelatnici vrtića (odgojiteljice i spremačice) radile do granica fizičke i psihičke iscrpljenosti, naročito ako bi kolega otišao na bolovanje pa se radilo i po 12 sati dnevno. [Događalo se](#) i da spremačice zbog mjera zaštite ne smiju ulaziti u prostorije dok u njima borave djeca, pa bi odgojiteljice tada preuzele njihov dio posla, od pospremanja nakon obroka do postavljanja ležaja.

Baš kao što smo sugerirali u naslovu, vrtići se uvelike oslanjaju na entuzijazam odgojitelja, kao što je primjerice onaj [odgojitelja Daria Čvoraka](#), rijetkog „tetka“ u vrtiću koji kaže: „Onog trenutka kada dođem na posao u svoju grupu i kleknem te dobijem dvadeset zagrljaja, zaboravim na sve eventualne probleme.“ Ipak, ni uz najbolju volju nekolicina odgojitelja u smjeni ne može pružiti kvalitetnu skrb ako su preopterećeni – barem ne na duge staze, ili ako ne žrtvuju vlastito zdravlje.

O svim navedenim temama i problemima koje ćemo obraditi u serijalu *Vrtići se oslanjaju na entuzijazam odgojitelja – ali dokle?* razgovarat ćemo s odgojiteljicama (njihova imena ćemo promijeniti da ih ne bismo izlagali problemima na poslu), udrugama i sindikatima, te posjetiti nekoliko zagrebačkih vrtića kako bismo na terenu vidjeli i čuli kako izgleda trenutna situacija, kako se s njom nose naše odgojiteljice i kakvu budućnost očekuju za sebe i našu djecu. Tema je važna jer su radnička prava odgojitelja u Hrvatskoj već dugo ugrožena, a funkcioniranje vrtića

se sve više oslanja na njihovu dobru volju i ljubav prema poslu – no, to neće moći trajati zauvijek. Mladi odgojitelji ne žele raditi u takvim uvjetima, stariji gube energiju i snagu, a kako su vrtići prva stepenica u razvoju djece – u konačnici su i „naša“ djeca ta koja ispaštaju.

*Objavu ovog teksta podržala je Agencija za elektroničke medije, putem Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama u 2023.

Naslovna fotografija: [Hippopx/Radnička prava](#)
Tekst napisala:

[Lidija Čulo](#)

TAGOVI:

[radnice](#) [obrazovanje](#) [nesigurnost](#) [djeca](#)

VEZANI ČLANCI

< >

„Kad se sagnem po dijete u jaslicama, ne uspravljam se dok ne ode u školu“:
Odgojiteljice o bolestima,

Vrtić nije čudesna mašina za odgoj djece: Odgojitelji trebaju suradnju roditelja, no neki s vrata viču „Dajte

Diskriminacija djece po mjestu rođenja: Odgojitelji i roditelji iz svog džepa plaćaju vrtičke potrepštine

Preporučite članak: